

DE MOSKOUSE OPENING.

Door Victor A.C. Remouchamps. Luitenant kolonel der Artillerie (b.d.)

Militair en politiek analist

Datum: 20 februari 2017

IJskast.

Blijkbaar is Trump zo onvoorspelbaar als zijn Russische opponent. Net nu Putin dacht dat hij bij de nieuwe Amerikaanse president de juiste knoppen had gevonden om de stringente Westerse sancties terug te draaien, krijgt hij uit het Witte Huis te horen dat de USA de Krim niet als Russische territorium beschouwt en de grensoverschrijdende gewapende pesterijen in de Donbas moeten ophouden. Tot overmaat van ramp bevestigt de USA in de personen van de Minister van Defensie Mattis en vicepresident Pence dat de NATO ook voor het Amerika van Trump nog steeds de hoeksteen van de westerse militaire macht vormt.

Uit het bericht van de Russische staatsmedia dat er storingen zijn geconstateerd in de aansturing naar een goede vruchtbare samenwerking, blijkt dat het hevig heeft gestormd in de burelen van het Kremlin. Het *Grand Plan* om een Russisch Amerikaanse coalitie te vormen met als bonus het verlichten van Amerikaanse sancties tegen Rusland, kan in de IJskast van Chinese makelij gezet worden.

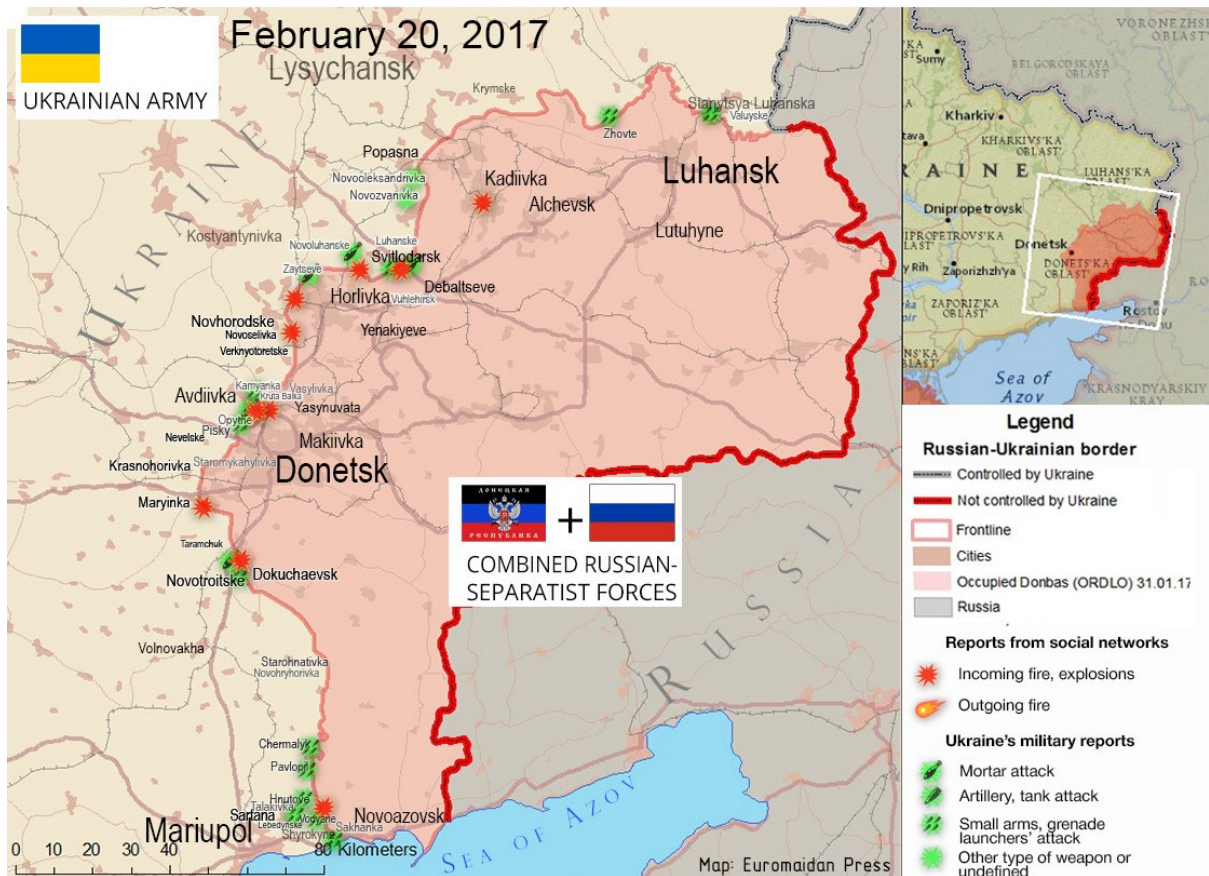
De eerste pionnen gaan voorwaarts.

De vraag is nu welke opening Putin uit de kast haalt? Duidelijk is dat hij het *gameplan* van het Westen- ook in de Baltische landen- zal gaan toetsen op duurzaamheid en taaigheid. Als de voortekens niet bedriegen, zullen een aantal pionnen zeker verschoven worden. Het is alleen de vraag welke, wanneer en in welke volgorde: Oekraïne, Kosovo, Belarus en Baltische Staten.

Oekraïne

Is de Oekraïne zoals gebruikelijk is geworden de laatste jaren als eerste aan de beurt? Of is dat een schijnaanval? De strijdmachten in de Donbas hebben daar blijkbaar opdracht gekregen het geweld op te voeren en Putin heeft bevestigd dat de identiteitsbewijzen van de twee proxy staatjes door Rusland erkend worden als officiële grensoverschrijdingdocumenten. Vermoedelijk alleen binnen de Russische Federatie (RF). Buiten de RF blijven het betekenisloze papiertjes. Daarnaast krijgen de bewoners van beide staatjes een Russisch paspoort. Die maatregel heeft hij al eens met succes ingevoerd in Zuid Ossetië als eerste stap naar een definitieve annexatie. Het lijken maatregelen om de heersende status quo definitief de nek om te draaien en de druk op Kyiv en Brussel te verhogen. De Russische schaakgrootmeester maakt duidelijk dat hij niet van plan is om zich te houden aan het MINSK vredesproces. Dat bleek wel uit het feit dat op 20 februari (op dezelfde datum) toen opnieuw een 'staakt het vuren' was afgekondigd waarbij Lavrov en zijn Oekraïense tegenspeler van Buitenlandse Zaken; Klimkin en in aanwezigheid van de Ministers van Buitenlandse Zaken van Duitsland en Frankrijk, opnieuw intensieve

vijandelijkheden uitbraakten met als resultaat 74 gewonden en 1 dode. (aan Oekraïense zijde)

De actuele situatie op 20 februari 2017

Blijkbaar gebruikt Lavrov een ander repertoire tijdens de bijeenkomst dan het Kremlin. Lavrov zei letterlijk: *'Op 20 februari moet het staakt-het-vuren starten, net als de terugtrekking van zwaar militair materieel. We steunen dit bestand actief en spreken de overtuiging uit dat het bestand deze keer wel stand zal houden'*.

Ondanks zijn geruststellende verklaring lijkt het er op dat de maatregelen verboden zijn van de annexatie van dit deel van de Oekraïne?

Kosovo

Of zet hij de Kosovo pion in? Servië is nog steeds een van de trouwste aanhangers van het Kremlin en is onlangs een hybride campagne begonnen om de onrust in Kosovo op te stuwten. Het is nog onduidelijk wat het doel van die campagne is, maar het lijkt op balanceren op een dun touw boven een diep ravijn. Een gewelddadige confrontatie met de NATO strijdmacht in Kosovo¹ lijkt niet een slimme zet. Dat zou betekenen dat Servië zijn pogingen om lid van de NATO en EU te worden bij het grof vuil kan zetten. Onder de huidige financiële omstandigheden kan Belgrado dat risico niet nemen. De vraag is echter of Belgrado de druk uit Moskou kan weerstaan en zich toch laat verleiden tot kleine grensoverschrijdende provocatieve acties in het deel van Kosovo waar etnische Serven ver in de minderheid zijn².

Een van de opties die het Kremlin in Transnistrië, Abchazië, Zuid Ossetië en op de Krim heeft gelanceerd, kan door Belgrado gekopieerd worden: het sturen van de *Little Green. Men*. Dat zo'n optie zeker een realiteit kan worden, verklaart Dimitar Bechev, hoofd van het *European Policy Institute* in Sofia en deskundige in de ontwikkelingen in Rusland en de Balkan in een artikel in de *New York Times*:

And once again, Russia is stoking tensions, as it seeks to exploit political fissures in an area that was once viewed as a triumph of muscular American diplomacy — but that now underscores the growing challenges facing NATO and the European Union....Russia sees the West meddling in its backyard, and President Vladimir Putin wants to show he can reciprocate,... “they see the Balkans as the West’s underbelly, and they use it to throw their weight around and project power on the cheap.”

Tot nu toe is het beperkt gebleven tot provocaties in de trant van teksten die de Servische president Tomislav Nikolić gebruikt om te onderstrepen dat Kosovo nog steeds deel uitmaakt van Servië en het rijden van een trein met teksten als ‘*Kosovo is Servië!*’ en ‘*Wanneer Serven worden gedood sturen wij het leger op jullie af*³’. Het lijkt of Belgrado met die acties toch enig succes heeft geboekt. De wederzijdse spanningen liepen op, beschuldigingen werden uitgewisseld, beledigingen geuit en dreigementen aan het Kosovaarse adres gedaan. UNMIK⁴ slaagde er in om de spanningen enigszins in te dammen, maar kon die niet weg masseren. .

Belarus.

Omdat de liefde tussen de twee Amigo's duidelijk is bekoeld⁵, heeft Moskou stappen gezet om de ontwikkelingen in Belarus onder controle te krijgen. De gebeurtenissen in de Oekraïne hebben bevestigd dat Putin niet te lang kan wachten met ingrijpen. De gepantserde hand die Putin heeft uitgestoken is door Lukashenko afgeslagen. Het scenario dat moet resulteren in een vervanging van de huidige heerser in Minsk, moet primair voorkomen dat Lukashenko c.s worden opgevolgd door een anti-Moskou regering. Snelheid en effectiviteit moeten de pijlers zijn waarop het scenario rust. Onrust is al in delen van het land geslopen. Delen van de bevolking zijn niet alleen in Minsk de straat opgegaan, ook in de meestal Lukashenko-vriendelijke steden en dorpjes op het platteland.

Alexander Mezhuyev hoofd van de Belarussische Security Council verklaarde :

'A Maidan is close, the times are complicated.'

Mocht door demonstraties en protesten Lukashenko in het gedrang komen, dan zal Moskou direct willen ingrijpen om een Moskou-vriendelijke autocraat op de regeringsstoel in Minsk te kunnen zetten. Wanneer Moskou daar in slaagt, ligt de weg open naar een door het Kremlin fel begeerde Russische basis in het grensgebied met de Baltische staten.

Protesten in Belarus

Baltische Staten.

Aan de drie beschreven pionnen kan ook het verschuiven van een schaakstuk richting Letland gevoegd worden. Letland heeft van alle drie Baltische landen een grote Russische minderheid⁶ die op bevel van Moskou opnieuw kan worden geactiveerd. Of dat een pion of een kwalitatief belangrijker schaakstuk zal zijn is mede afhankelijk van de zetten met een of meerdere van de drie beschreven pionnen.

Schaak zetten.

Een grote coalitie met het Amerika van Trump zit er voor Putin (voorlopig) niet in, dus moet het *gameplan* worden aangepast of wellicht compleet worden omgegooid. Om het initiatief te behouden moet Putin verrassend, snel en effectief uit de hoek komen en dan lijkt het verschuiven van zijn eerste schaakstuk richting Kosovo de beste optie te zijn. Door de onrust onder de etnisch Servische minderheid aan te wakkeren, kan hij de druk op Brussel en Washington opschroeven. De Oekraïne optie alleen genereert de minste verrassing, omdat de ontwikkelingen daar door Brussel en Washington nauwgezet gevolgd worden. Als het Kremlin er in slaagt om snel en adequaat te kunnen reageren op een mogelijke afzetting van Lukashenko door binnenlandse krachten zoals in de Oekraïne, lijkt het Belarus alternatief in combinatie met de Oekraïne optie een beter kans van slagen te hebben.

Hoe de Moskouse opening in de komende schaakwedstrijd om de mondiale heerschappij er uit zal zien, wordt hopelijk op basis van herkenbare signalen in de komende periode duidelijk. Tot dan toe is Putin duidelijk in het voordeel.

1 De NAVO strijdmacht heeft een volume van 4300 militairen, die onder een dubbelhoofdige - Italiaans-Amerikaans - commando staat. Aangevuld met de omvang van de Kosovo Security Forces loopt dat op naar

circa 10.000 man. De gevechtskracht van dat volume is moeilijk in te schatten. De Serven daarentegen hebben een strijdmacht van 25.000 man met 160 MTB's, 240 AIV's, 54 SP vuurmonden, 72 getrokken artilleriestukken en 80 GRAD's.

2 Stad Mitrovicë en de regio Mitrovicia (15-20% Serven).

3 De trein werd door de Kosovaarse grenswachten tegen gehouden en de Kosovaarse president Hashim Thaci gaf opdracht om de trein terug te sturen.

4 United Nations Mission in Kosovo

5 Zie artikel "*Drie Amigos*" februari 2017.

⁶ 29%